

U OVOM BROJU:

SVI POGONI NA JEDNO-MJESTO
300 MILIJUNA DOLARA
VIDJELI LJUDI DA MOGU ZARADITI
»ADRIATIC 2« NA VRIJEME
STA SE TIME ZELI RECI
NA PRINCIPIAMA FAME I NAMJENE
»MADONA S DJETETOM« U ŠIBENIKU
NOVELE: GAVRAN
DNEVNIK JEDNE NOCI
STA SE DOGAĐA U RUKOMETU

Šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XVI — BROJ 749 — CIJENA 40 DINARA (0,40)

LIST IZLAZI SRIJEDOM

ŠIBENIK, 25. SIJECNJA 1967.

„ČISTOĆA“ UVODI NOVE TARIFE

EKONOMSKI OPRAVDANO?

Na današnjoj zajedničkoj sjednici svih vijeća Skupštine općine Šibenik raspravit će se o novim tarifama za usluge koje vrši uprava za javnu čistoću »Čistoća«. Prijedlog za uvođenje novih tarifa za 1967. godinu donio je radnički savjet te radne organizacije na svojoj sjednici od 6. prosinca prošle godine.

Prema tarifnom broju 1 naknada za dnevno odnošenje smeća iz privatnih stanova naplaćivat će se unaprijed i to za garsonijere i stanove do dvije sobe 180 dinara, za stan od tri do pet soba 255, a preko pet soba 360 dinara mjesečno.

Pod tarifni broj 2 podliježu ostale prostorije, čija će mjesečna naknada iznositi: za društveno-političke organizacije, domove, udruženja, crkve i samostane 5 dinara po kvadratnom metru, za škole 9 dinara, za kancelarije i društvene prostorije 13, za sve ostale poslovne prostorije 17, za industrijske i zanatске radionice i gradilišta, izuzev prostora koji je zasaden nasadama, naplaćivat će se 8 dinara po kvadratnom metru. Međutim, za glomazno smeće za koje ne postoji obavezno odvođenje i deponiranje službe javne čistoće naplate će se izvršiti prema stvarnim troškovima.

Isto tako predviđena je naknada za smještaj i pohranu robe na javnom gradskom prostoru i ona će po kvadratnom metru dnevno iznositi 40 starih dinara. Naknada za obavljanje zabavnih i kulturnih igara naplaćivat će se po kvadratnom metru zauzetog javnog prostora dnevno, i to 26 dinara na Poljani maršala Tita i na prostoru starog dijela grada, 7 dinara u ostalim

gradskim četvrtima, a 13 dinara na gradskoj obali. Dvadeset i šest starih dinara iznositi će naknada za obavljanje zanatskih i ugostiteljskih usluga, i to za svaki kvadratni metar zauzetog javnog gradskog prostora, od 1.300 do 7.800 dinara naplaćivat će se mjesečno za držanje kioska na javnom gradskom prostoru, a 750 dinara mjesečno iznositi će naknada za čišćenje cipela na javnom gradskom prostoru. Naknada za davanje lutrija i osobnih vaga na javnom gradskom prostoru iznositi će mjesečno 150 dinara. (j)

Konferencija Saveza studenata Pedagoške akademije

DIPLOMIRALO 26 STUDENATA

Polovinom ovog mjeseca, uz prisustvo većine članova Nastavničkog vijeća, održana je u Pedagoškoj akademiji Šibenik VI godišnja konferencija Saveza studenata Pedagoške akademije. Referat o dosadašnjem radu studenata podnijela je Ivanka Lambaša, dosadašnji predsjednik Odbora Saveza studenata.

Ona je u svom referatu, pored ostalog, govorila o upisu i polaganju ispita, o problemima studija, materijalnom položaju studenata i drugim pitanjima od interesa za organizaciju Saveza studenata.

Govoreći o uspjehu studenata Pedagoške akademije, ona je istakla da je u školskoj godini 1965/66. prvu godinu upisalo 129 studenata — 76 redovnih i 53 izvanredna, u drugu godinu bilo je upisano 62 studenta — 31 redovni i 31 izvanredni. Od 1.565 prijavljenih ispita (u svim rokovima) ispitu je pristupilo 1.324

kandidata, od čega je 1.046 ispita bilo položeno, i to sa srednjom ocjenom uspjeha 2,68. Ove školske godine prvu godinu upisao je 131 student — 41 izvanredni. Drugu godinu upisalo je 94 studenta, od čega 42 izvanredna. Prošle školske godine na Pedagoškoj akademiji u Šibeniku diplomiralo je 26 studenata.

Drugarica Lambaša je u svome referatu, govoreći o problemima studija, istakla da uvjetni ispiti u neparnim semestrima dosta pogoduju studente. Tako, na primjer, uvjetni ispit iz kulture usmenog i pismenog izražavanja (studijska grupa — razredna nastava) za upis u IV semestar — zbog režima studija — nije odgovarao studentima. Zahtjev studenata da taj ispit ne bude uvjetni naišao je na puno razumijevanje

Nastavničkog vijeća, i tako on više neće biti uvjetni, ali se bez njega neće moći apsolvirati.

Ispitni rokovi također predstavljaju problem i najviše pogodaju apsolvente, te oni predlažu da im se dozvolji polaganje već odslušanih ispita i izvan ispitnog roka — ako se prijavi grupa od najmanje tri kandidata.

Nedostatak stručne literature još uvijek je problem svoje vrste, a naročito što se tiče literature za pedagošku skupinu predmeta, jer knjižnica ima relativno malen broj knjiga i ni izdaleka ne zadovoljava potrebe studenata.

Što se tiče materijalnog položaja studenata, u referatu je rečeno da je kreditiranjem ono tek djelimično riješeno. Od 142 redovna studenta na Akademiji kreditom se koristi 68

malno samo ljeti, nego i sada. A grad sve više raste. Okolica također. Kako onda tako naraslim potrebama osigurati dovoljne količine vode? A pogotovo što su se već pojavili zahtjevi da se voda osigura i za buduće turističko naselje u Zablacu (sa 13.000 turističkih ležaja). Kako se do 1970. godine planira i gradnja još oko 800 stanova u stambenim naseljima grada, vodu treba osigurati i za njih. Uz to, predviđa se i proširenje TLM »Boris Kidrič«, pa proširenje Tvornice elektroda i ferolegura, kao i drugih poduzeća.

Na primjer, već sada se TLM »Boris Kidrič« daje često i više od 90 litara vode u sekundi, iako ima garanciju da će joj biti osigurano samo 70 litara u sekundi. Pred »Vodovodom« su i zahtjevi da osigura vodu za turističko područje prema Jadriji, Srimi i Vodicama (prijelazom preko mosta), te za Primošten i Rogoznicu, jer se to područje ne može opskrbiti s dovoljno vode iz Zagorskog vodovoda. Napokon, ima u komuni još dosta sela kojima će voda trebati već uskoro.

Da bi se to riješilo, dato je

studenata, u prosječnom mjesečnom iznosu od 30.000 starih dinara. Neki studenti, većinom druge godine, imaju i stipendije, deseterica od Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu. Ali, prosjek stipendija je veoma malen — 15.000 starih dinara. Zbog deficitarosti grupe, najviše kredita odobreno je studentima razredne nastave. U referatu se naglašava da bi, s obzirom da su potrebe za prosvjetnim kadrom na našem terenu dosta velike, ubuduće trebalo daleko više ulagati u studentski standard, prvenstveno putem kreditiranja.

Nakon drugih pitanja što ih je inicirao referat, na konferenciji se razvila veoma živa diskusija.

Tako je Mile Mišura, pored ostalog, istakao da studentski servis nije odigrao onu ulogu koja mu je namijenjena, tj. da nije dovoljno kontaktirao s privrednim organizacijama i da se pojavljivao tek kad je trebalo obustaviti postotak poreza od zarade studenata.

(Nastavak na 5. strani)

ZAJEDNIČKA SJEDNICA SVIH VIJEĆA SKUPŠTINE OPĆINE ŠIBENIK

Gdje i koliko ćemo birati odbornika

Odbornici svih vijeća Skupštine općine Šibenik raspravit će danas na zajedničkoj sjednici o nizu odluka i rješenja od privrednog i komunalnog značaja, a među ostalim i o načinu provođenja izbora za predstavnička tijela u organima šibenske općine.

U odluci o raspisivanju izbora za polovinu članova svih vijeća predviđeno je da se izbori za članove Općinskog vijeća održe 9. travnja ove godine, a izbori za članove ostalih vijeća, osim članova Privrednog vijeća iz poljoprivrede, 7. travnja, a dva dana kasnije i za članove Privrednog vijeća iz oblasti poljoprivrede. Nadalje, donijet će se odluka o izbornim jedinicama, te odluka o područjima na

kojima će se održati zborovi birača i zborovi radnih ljudi.

U 54 izborne jedinice u Općinsko vijeće izabrat će se 60 članova, u 29 izbornih jedinica Privrednog vijeća birat će se 40, u 25 izbornih jedinica Prosvjetno-kulturnog vijeća 25, a u 9 izbornih jedinica za Socijalno-zdravstveno vijeće izabrat će se 25 odbornika.

Za održavanje zborova birača utvrđeno je 101 zbornom mjesto,

101 zbornom mjesto za zborove radnih ljudi u privrednim organizacijama, 34 zborna mjesta u prosvjetno-kulturnim institucijama i 10 zbornih mjesta u zdravstveno-socijalnim ustanovama.

Pored ostalog, posebnom odlukom predloženo je osnivanje Zajednice obrazovanja općine Šibenik, koju čine ustanove za odgoj i obrazovanje, zatim radne organizacije u privredi i društvenim službama, kao i sve ostale zainteresirane organizacije i građani na području ove općine. Sve administrativne i stručne poslove za Zajednicu obrazovanja obavljat će Odjel za društvene službe Skupštine općine Šibenik. (j)

idejno rješenje, prema kojemu bi od »Jaruge« do Meteriza trebalo izgraditi cjevovod profila 400-450, sa novom pumpnom stanicom i dvije pumpe, od kojih bi svaka imala kapacitet od 110 litara u sekundi. Cjelokupne investicije za taj projekt kreću se, prema sadašnjim cijenama, oko milijardu i 200 milijuna starih dinara, a izgradnja bi trajala oko 2 do 3 godine, s tim što bi se u toku gradnje koristila razna privremena rješenja.

Ako svi taj zadatak ne shvatimo ozbiljno, može se vrlo brzo dogoditi da Šibenik ostane bez dovoljnih količina vode. A što bi to značilo za daljnji razvoj grada, treba da svatko pretpostavi — rečeno je u »Vodovodu«.

Kako poduzeće »Vodovod« trenutno već izvodi neke radove (dovršenje cjevovoda prema Murteru, Betini i turističkom naselju na »Slanici«, gdje poduzeće »Lavčević« planira gradnju oko 2.500 ležaja, zatim kompletno dovršenje Primoštena, pa pitanje Rogoznice i još nekih mjesta uz more i u unutrašnjem dijelu općine), to ono neće moći osigurati dovoljno sredstava iz sadašnje akumulacije.

Samo ove godine »Vodovod« iz svojih fondova za gore spomenute radove izdvaja oko 250 milijuna starih dinara. Kako su u međuvremenu nastale i neke nove obaveze: povećanje cijene elektroenergije za nekih 60 posto, vodni doprinos od 5 dinara po kubnom metru za stanovništvo, te doprinos energetici, povećanje OZ-a za oko 50 posto, pa revalorizacija osnovnih sredstava, itd., znatno će se smanjiti vlastita akumulacija, što znači da se sa sadašnjom cijenom vode neće moći odvajati ni onoliko koliko se odvajalo do sada.

To znači da »Vodovod« naprosto nije u mogućnosti da uđe u planiranu investiciju, već da bi morao to rješavati povećanjem cijene vode, kreditiranjem ili na neki drugi način.

Dovoljno je reći da nove zahtjeve za povećanje potrošnje vode već sada plaćaju i oni koji takav zahtjev upute (Primošten, a uskoro i »Lavčević« i Jadranska banka). No, u jednoj zajedničkoj investiciji, koja je neophodna svima, potrebno je da svi učestvuju, i to sa rješenjima koja predlaže »Vodovod«. Uostalom, stanovnici sada plaćaju vodu 50 dinara po kubiku, dok je njena prosječna cijena 75 dinara, što znači da industriji financira potrošnju vode po domaćinstvima, jer za kubik plaća 120 dinara. Pri tom treba naglasiti da je Zagorski vodovod svojevrstan problem i da je u 1966. godini »Vodovod« na njemu imao 65 milijuna gubitaka. U ovoj godini gubici se planiraju na 90 milijuna starih dinara. Naime, veća je cijena samo elektroenergije po jednom kubiku nego što je sadašnja cijena vode.

Kako dakle riješiti pitanje daljnje opskrbe grada vodom, a da to ne padne sve na »leda« potrošača (domaćinstava), vrlo je osjetljivo pitanje. Zato je nužno potrebno da se o tome dogovore svi zainteresirani, i to na vrijeme. Prijedlozi »Vodovoda« i njihova ukazivanja na potrebu takvog dogovora vrlo su ozbiljni i hitni, te ih kao takve i treba shvatiti.

J. Čelar

Ni kultura u zadnji plan

Sada, kada nastupa godina većih očekivanja od privrede, koja bi trebala krenuti smjerom značajnijeg prosperiteta, treba znati s kakvim će zajedničkim rezervama privreda u ovoj godini raspolagati, jer od toga zavisi i opredjeljenje za raspored tih sredstava.

Predviđanja nisu sasvim deciderana, ali se može kazati da će ovogodišnji iznos sredstava Fonda zajedničkih rezervi radnih organizacija u privredi biti znatno niži od prošlogodišnjeg, i to zbog činjenice što se u 1967. godini neće formirati priliv iz DOPUNSKIH sredstava, koji su prošle godine iznosili 2.592.000 novih dinara.

To je, nesumnjivo, velik iznos i već samo to će biti ozbiljna teškoća oko angažiranja ostalih raspoloživih sredstava Fonda.

Od prošle godine Fondu ostaje 299.211,36 novih dinara iz neutrošena dijela dopunskih sredstava i 93.033,48 novih dinara redovnih sredstava. Taj saldo iz 1966. sačinjava, dakle, ukupno 392.244,84 novih dinara.

U ovoj godini iz priliva redovnih sredstava može se očekivati da će se dobiti iznos od 2.915.000 novih dinara ili ukupno 3.207.244,84 novih dinara kad se gornjem iznosu pribroji saldo iz prošle godine.

Treba, međutim, imati u vidu i mogućnost da priliv sredstava iz onog povrata sredstava datih TEF-u i »Rivijeri« u toku prošle ili ranijih godina — može doći u pitanje ako se zauzme stav i realizira prijedlog da se povrat tih sredstava u čitavom ili djelomičnom iznosu odgodi.

To znači da bi Fond zajedničkih rezervi privrednih organizacija morao biti lišen 880.000 novih dinara. Bit će zato potrebno da se posebno raspravi o tretmanu sredstava angažiranih kod tih dviju organizacija.

Što se tiče opredjeljenja za ras-

pored sredstava koji će se formirati u ovoj godini, postoje ove mogućnosti:

- prenošenje sredstava u Kreditni fond Jadranske banke,
- kreditiranje poslova u nekim radnim organizacijama ili djelatnostima,
- učešće u stvaranju odgovarajućih sredstava za korištenje u turističkoj izgradnji,
- učešće u formiranju fonda za razvitak i unapređenje djelatnosti na području komune, itd.

Postoji i takva mogućnost, da se dio sredstava uloži za razvijanje djelatnosti nekih kulturnih institucija, putem bespovratnog financiranja. Takve potrebe su nam poznate i ne bi ih trebalo potisnuti u zadnji plan.

Svakako je danas uočljivo da postoji velika zavisnost u podsticanju djelatnosti na relaciji turističko-ugostiteljske, zanatske i ostale uslužne djelatnosti. Naravno, zajedno uz kulturne potrebe.

Konkretno stavove o rasporedu onoga čime bude raspolagao Fond zajedničkih rezervi donijet će Upravni odbor Fonda na sjednici od 24. 1. 1967. godine.

(J.C.)

KNJIŽEVNI IZBOR ŠIBENČANA U 1966. GODINI NA PRINCIPIMA FAME I NAMJENE

zabilježeno

Još jedanaest radnih organizacija na području šibenske općine prelazi na skraćeno radno vrijeme. Već od 1. veljače ove godine 42-satni radni tjedan uvode poduzeće Ptt saobraćaj, trgovačko poduzeće »Kornat«, ustanova za pogrebne usluge »Cempres«, zatim »Revija«, »Sipad«, »Mesopromet«, »Izgradnja«, te poljoprivredne zadruge u Žirju, Zatonu, Sapinim Docima i u Burnjem Primoštenu.

Na turističkom području šibenske općine u gradnji se nalaze tri ugostiteljske — turističke objekta. To su hoteli u Primoštenu, restoran od 500 obroka dnevno u Murteru i motel u blizini mosta preko šibenskog zaljeva. Za gradnju ovog posljednjeg objekta pripreme su u toku. Turistički radnici predviđaju da će na našem području u ovoj godini biti otvoreno oko 900 tisuća noćenja, i to u objektima koji će raspolagati sa 14.800 ležaja, od čega 1.530 ležaja u komercijalnom ugostiteljstvu.

U Odjelu za financije Skupštine općine Šibenik predviđaju da će se udvostručiti broj prijava građana koji su u prošloj godini premašili ukupni lični prihod od 2 milijuna starih dinara. Računa se da će broj prijavljenih iznositi oko 50. Rok za podnošenje prijave je 31. siječnja ove godine.

Prva benzinska stanica za napajanje plovih jedinica izgradit će se na Obali oslobođenja. Za takav objekt odavno se osjećala potreba, s obzirom da Šibenik i okolica raspolaze sa nekoliko stotina manjih lađa. Istodobno će benzinska stanica služiti i za napajanje gorivom osobnih automobila za vrijeme cijele godine.

Nastavnička vijeća Gimnazije i Pedagoške gimnazije udaljila su iz škole oko 40 učenika koji su na kraju prvog polugodišta imali šest i više slabih ocjena. O eventualnim žalbama učenika rješavat će Savjetišća škola.

ma sredstava za dječje ustanove.

Mišljenja sam da dječji do-datak i danas predstavlja osjetan prihod porodici prosječnog Jugoslavena (u osobnim dohodima).

Eto, izračunajmo prosječni osobni dohodak našeg radnika, pa ćemo lako zaključiti da je tako, jer za dvoje djece to njemu čini oko 17 posto osobnog dohotka. Ovim sam htio reći da u ocjenjivanju pojedinih mjera trebamo biti realni i da čim napustimo to tlo možemo krivo informirati ili postići suprotno od onoga što želimo.

Ivo Ramljak

jeni promašaja. Spomenimo sa-mo, primjera radi, neke nedo-statke. Kao najčitaniji svjetski pisci zastupljeni su: Balzac, Hugo, Zola, Tolstoj, Turgenjev, Remarque, Dreiser, Zweig (tipičan prosek) i dr, a ni traga Gideu, Proustu, Rimbaudu, Malrauxu, Vigny, Leopardiju, Strindbergu, Kierkegaardu. Osobito što začuđuje, vrhovni svjetske proze kao Kafka, Camus, Faulkner, Mann, Tagora, Sofoklo, Dos Passos, Joyce, Dostojevski, Lorca, veoma su rijetki na popisu naših posjetilaca. Još ne nađoh da je netko čitao »Braću Karamazove«. Da postoji smisao za umjetnost u ovom gradu, svjedoči najširi interes upravo za po-vijest umjetnosti, stoga je po-željeti — da on ni u čemu ne promaši.

Prof. Ivan Pandžić

Bilješka

Nema filter „Beograda“

Već desetak dana Šibenčani koji su navikli da puše cigarete filter »Beograd«, uzalud »napadaju« prodavače u kioscima, jer te vrste cigareta nema, pa nema. Na to pitanje ni jedan prodavač nije nam mogao dati odgovor. U krajnjoj liniji kupca naviklog da puši samo filter »Beograd« i ne zanima zašto ga nema, ili bi ga možda zanimalo — ako bi znao da tih cigareta nema samo zbog nečije aljkavosti. Da se shvatimo i razumijemo, mi ne tvrdimo da je to tako, ali bi trebalo da bar prodavači znaju zašto cigareta nema, jer se, tako oni kažu, i sami osjećaju krivi. Kako bi, na primjer, bilo kad bi sutra kojom nesrećom ponestalo vode, elektrike, kruha ili nečeg drugog i kad nitko ne bi od prodavača znao reći zašto tog i tog artikla nema. Bilo bi smiješno kad bismo doznali da prodavač (ili netko drugi) sasvim slučajno s a m o prodaje i da ne misli dalje od toga. A tako valjda nigdje nije, pa ni sada kada uzalud tražimo taj filter »Beograd«. (B)

novu. Nigdje se ta sredstva ne akumuliraju, odnosno ona za koja se umanjuje dječji dodatak. Njih prosto nestaje. Naime, stopa se doprinosa za dodatak, koji se plaća na osobne dohotke radnika, smanjuje, dapače ni smanjena stopa ne može — po planu — pokriti rasko- s smanjenog dodatka na dje- cu za oko tri milijarde starih dinara. Dakle, ovim putem ne-

Moje je mišljenje da je dodatak na djecu, u današnjim našim uvjetima, i te kako potreban. Pri tome možemo samo zažaliti što nije moguće da on bude veći. Odjednom sada svi dižemo glas kako je dodatak na djecu simboličan, skroman, suvišan, itd. S druge strane, upravo sada smo se sjetili da nam nedostaju društvene ustanove za zaštitu i odgoj djece i prave se opet usporedbe kako to već krasno izgleda, odnosno kako je to riješeno u stranim zemljama.

Uvjeren sam da bi većina korisnika dodatka bila za to da se dodatak ukine kada bi kod nas bilo toliko ustanova za zaštitu djece — da se može u tu zaštitu uklopiti veći broj naše djece. Međutim, daleko smo mi od toga. Na žalost, društvena nastojanja u tome su do sada ozbiljno zakazala. Kad ćemo imati drugu situaciju, teško je reći, ali je sigurno da će proći još mnogo vremena. Neki misle da će se sredstva dodatka na djecu sada ulagati u dječje usta-

ZANIMLJIVI PODACI

ŠKOLSTVO U BROJKAMA

Od Odsjeka za školstvo Skupštine općine Šibenik dobili smo nekoliko zanimljivih podataka o stanju školske mreže na području naše komune.

U našem kraju radi 21 centralna osnovna škola. Pored pet osnovnih škola koje djeluju u Šibeniku, centralne osnovne škole postoje još i u ovim mjestima: Bratiškovcima, Bribirskim Mostinama, Čisti Maloj, Dragi, Docu, Lozovcu, Murteru,

Perkoviću, Pirovcu, Primoštenu, Prvić-Sepurini, Rogoznici, Skradinu, Tijesnu, Vodicama i Vrpolju.

Podaci o tome koliko u pojedinim školama ima učenika, također su zanimljivi: prvu osnovnu školu polazi 1.141 učenik, drugu osnovnu 912, treću 991, četvrtu osnovnu školu 1.066 i petu osnovnu, koja je najbrojnija od svih na području komune, polazi 1.636 učenika. Školu u Skradinu polazi 830 učenika, u Primoštenu 242, u Tijesnu 355, itd. Najmanji broj učenika pohađa centralnu osnovnu školu u Prvić-Sepurini — upisano je svega 166 učenika.

Kako je zastupljen (po kvalifikacijama) prosvjetni kadar? U osnovnim školama na području šibenske komune radi 377 učitelja, dok ih je 20 angažirano na radu u školama drugog stupnja. Na osnovnim školama radi 93 nastavnika, a na srednjim 19 nastavnika. Interesantno je zabilježiti da na osnovnim školama radi i 30 profesora, a u školama drugog stupnja 60.

Srednje škole na području šibenske komune polazi oko 3.100 učenika. Najbrojnija je škola za učenike u privredi, dok najmanje mladića i djevojača polazi Srednju medicinsku školu. (B)

Dovoljno Parkirališta?

Ove godine očekuje se rekordan posjet turista, naročito motoriziranih gostiju iz svih krajeva Evrope. Prema predviđanjima, može se očekivati da će od lipnja do rujna ove godine proći kroz naš grad dvostruko veći broj vozila nego što smo ih zabilježili u prošloj godini.

Sada se postavlja pitanje: gdje smjestiti sva vozila koja će se privremeno, dan — dva, zadržati na području našeg grada? Jer, lanjske godine koliko-toliko našlo se mjesta za sve, pa prema tome nije bilo ni nekih osobitih teškoća.

Zna se da su naša parkirališta Poljana maršala Tita i prostori ispred hotela »Krk« i hotela »Jadran«. To su ujedno i najveće površine za parkiranje. Međutim, još su nam svježije slike iz lanjske godine, kada su, da tako kažemo, mnogi vlasnici ostavljali vozila gdje im se svidjelo, samo da bi izbjegli plaćanje taksa. Cesto se događalo da su vozila bila parkirana i u uskim ulicama i na trgovima, pa i u Ulici bratstva i jedinstva, gdje je inače vrlo frekventan saobraćaj.

Da bi se izbjegle gužve, potrebno je već sada poraditi na tome da se osigura novi prostor za smještaj vozila. A novog prostora može se naći. Ali, u svakom slučaju ne treba dozvoliti da se taksa naplaćuje ondje gdje ne postoje uvjeti za pružanje usluga. (i)

Servis za automobile

Da li će i ove godine Šibenik biti bez ijednog organiziranog servisa, u kojem bi se na jednom mjestu moglo obaviti potreban popravak ili zamjenu dijelova, čišćenje i pranje vozila, i slično? U svakom slučaju to se ne bi smjelo dogoditi — ukoliko želimo privući u grad što veći broj motoriziranih gostiju.

Poznato je da je prije tri godine poduzeće »Dane Rončević« otvorilo servis koji, međutim, zbog slabe opremljenosti — nije mogao zadovoljiti suvremenim zahtjevima i potrebama. Samo poduzeće nije bilo u stanju da iz vlastitih sredstava kompletira taj servis, jer su za to bila potrebna velika obrtna sredstva, s obzirom na raznoliki broj tipova vozila i rezervnih dijelova.

Od banke SR Hrvatske svojevremeno je zatražen kredit od 45 milijuna starih dinara, radi modernizacije toga pogona. Međutim, do danas nije dobiven nikakav odgovor i poduzeće je bilo prisiljeno da smanji obujam te vrste djelatnosti. Informirani smo da se, bez obzira na teškoće, čine stanoviti napori da se servis potpuno osamostali i modernizira, na način kako bi u jeku turističke sezone mogao obavljati svoj zadatak. (i)

Pošta i „poštari“

Mala poštanska zgrada u Bribirskim Mostinama je vrijedna ustanova za područna sela ovoga kraja. Kad je bila riječ o njezinu ukidanju, odnosno pripajanju pošti u Đevrskama, u svim selima koje ona obuhvaća održani su protestni zborovi birača. I sa pravom, kad znamo da su u ovom kraju rijetke saobraćajne veze, te da je pošta vrlo dragocjena.

Ali, sada je na redu da kažemo i ono što joj vrijednoj ustanovi u B. Mostinama nedostaje. Prvo, nedostaje velika poštanska disciplina. Naime, u hodniku zgrade stoji izvešana lijepo ukvirena ploča s natpisom — odlaska i dolaska pošte, te o satnici dostave pošiljaka po područnim odjeljenjima. Ponedjeljkom i četvrtkom obilazi se jedna polovina sela, a utorkom i petkom druga. Znači, pošiljke se dostavljaju dva puta tjedno. Međutim, događa se da produ i ponedjeljak i četvrtak, a da poštara u selu nitko ne vidi.

Pa kako se onda uručuju poštanske pošiljke? Jednostavno, raznose ih slučajni dolaznici na poštu i maloljetna školska djeca, koja su česti posjetitelji poštanskog šaltera. Hoće li poslane pošiljke ikada stići u ruke svoga naslovnika, malo se tko pita. Tako olako povjeravanje vrijednih poštanskih dokumenata često završava neželjenim posljedicama. Nedogovorna lica poštu ne uruče iz raznoraznih razloga, neki iz loših odnosa s dotičnom osobom, netko ih otvori iz znatiželje da vidi što ovaj ili onaj piše, a oni maloljetni (osobito razglednice) zadrže za sebe kao igračke i lijepu sliku. Takvim načinom mnogi naši građani-korisnici poštanskih saobraćajnica — često ostaju razočarani, jer izgubljene dopisnice znače veze s rođacima, znancima i prijateljima, iz-

Nastavak na 6. strani

TRAGOM NAPISA

Šta se time želi reći

Dozvolite, drugovi, da kažem riječ — dvije na dva napisa nedavno objavljena u ovom listu.

Ni uz najbolju volju nisam mogao ocijeniti namjeru autora napisa »Kakve cijene u zdravstvu«, koji je objavljen 11. I 1967. Zbog liječenja stranaca u našoj bolnici sigurno nije napisan, jer ga stranci neće čitati. Ako je objavljen zbog naših ljudi, zar je potrebno tako pisati? Zašto treba praviti usporedbe liječenja kod nas s takvim medicinskim uslugama u inozemstvu?

Cijena bolnoopskrbnog dana kod nas (konkretno u Šibeniku) je malena, jer je takav dan (ili liječenje) vrlo skup u SR Njemačkoj, kaže autor članka! U toj zemlji cijena usluga bolnica II klase (autor je sam dao znak jednakosti našoj bolnici i bolnici II klase u Hamburgu) za jednu operaciju žuči košta ukupno 3.584 marka ili, kako je to autor htio da komparira, 1.190.000 starih dinara, a u tome iznosi honorar liječnika iznosi 406.250 starih dinara (1.300 maraka).

Šta se time želi reći našim građanima? Mišljenja sam da je to, blago rečeno, zamagljivanje stvari, a u svakom slučaju štetna društvena informacija. Eto, onaj Nijemac, pošto mu je operirana žuč i pošto je platio 3.584 marke od svoga socijalnog osiguranja može refundirati samo 1.054 marke, a ostatak od 2.530 maraka (790.625 dinara) mora sam platiti i zbog toga on to naknadu putem osiguranja kod osiguravajućeg društva, kako to kaže autor. Zaista sve skupa čudno.

Inače tema o cijenama medicinskih usluga kod nas zaista je aktuelna i potrebno je o tome i oko toga više diskutirati, odnosno raspravljati. Mišljenja sam, međutim, da o tome treba drukčije pisati, zapravo isključivo s pozicija naše društvene stvarnosti, u ovom slučaju šibenske stvarnosti, i to s konkretnim razmatranjima i prijedlozima. Takvu raspravu bi svi naši građani samo pozdravili i sigurno u njoj učestvovali. Upravo naša stvarnost i problem trebaaju mjesto u listu. Osta-

300 MILIJUNA DOLARA

AKO BUDEMO DOBRI DOMAĆINI

Nedavna vijest da je Jugoslavija 1966. ugostila više od 16 milijuna stranih turista i da je to bilo dvostruko veći broj nego 1965. godine — sve nas je iznenadila i ujedno ohrabrila. Kako i ne bi, kad smo od toga imali devizni prihod od 160 milijuna dolara (neki računaju čak i 230 milijuna). Ove se godine očekuje prihod od 300 milijuna dolara. Otkuda tako hrabra prognoza?

Već smo pisali da smo prvi u svijetu postali »zemlja bez viza« i da smo se »svrstali u avangardu«, te da nam dolazi 20—25 milijuna turista i oko 8 milijuna automobila (prošle godine oko 4 milijuna automobila). Brojke su imponzantne i čovjeka, reklo bi se, stavljaju u dilemu da li da im vjeruje. Ali, neki argumenti isključuju svaku dilemu i govore da skepticizmu nema mjesta.

Prvo, turistička afirmacija naše zemlje u svijetu nije slučajna, nego je uvjetovana fantastičnim prirodnim ljepotama i rjetkostima koje smo gostima nudili. Pogodni klimatski uvjeti, niske cijene pansionskih i drugih usluga, a iznad svega — gostoljubivost ljudi, bili su presudni faktori tako nagle afirmacije.

Uostalom, mislimo da nismo nikad odstupili od riječi koje je Viktor Paravić još 1929. zapisao: »... u mnogim našim primorskim kućama naučili su gosti da cijene gostoljubivost i dobrotu našeg svijeta, na koju — kako sami vele — nigdje u svijetu u tolikoj mjeri nisu nailazili. Cesto im se dešavalo, da su u svojoj sobi našli neočekivani dar, po koji lijepi grozd ili po nekoliko smokava...« — niti nam to smije ikada izbiti iz naših odnosa prema gostima.

Sa sve većim dolaskom stranaca — sve više smo gradili i ugostiteljske objekte, proširivali trgovačku mrežu, podizali sabračajnice, dovodili u mjesta struju i vodu, stručni kadar i mnoge službe.

Prvotni volonterizam zamijenjen je kasnije stručnim i kvalitetnim odnosima prema ljudima izvana. Nikad pri tome nismo pomislili da turizam ostavimo samo turističkim i ugostiteljskim radnicima, jer je u njemu svoju budućnost sagledavala cijela nacija, što je zahtijevalo i angažiranje svih.

Uz to, još ni izdaleka nismo iskoristili sve ono što imamo. Dovoljno je da spomenemo kako je naš turizam 1962. godine pokrivao samo 8 posto deficita trgovinske bilance, a već 1965. godine čak 52 posto. Međutim, Italija i Austrija imaju tolike prilode od turizma da njima pokrivaju sav svoj deficit u robnom prometu sa inozemstvom.

Prema tome, fazu koja nam predstoji još uvijek, u odnosu na druge zemlje, možemo nazvati »povojnom«, uza sve to što bilježimo tako visoke procente porasta. Naime, našoj zemlji tek predstoji da stize turistički razvijene nacije i da se uključuje u međunarodnu podjelu rada u oblasti turizma.

Da bismo to postigli, potrebno je još mnogo truda i samoprijičora, mnogo novih objekata i asfaltnih puteva, mnogo napora u oblasti poljoprivrede, trgovine, zanatstva i drugih uslužnih djelatnosti, mnogo servisa, kioska, stručnih radnika i — financijskih sredstava! Otkuda nam sve to?

Cini se da odgovor ipak postoji: brzim i efikasnim uklapanjem u privrednu reformu turizmu je omogućeno da ostvari ogromna financijska sredstva i da još više stekne povjerenje zajednice i drugih grana privrede prema sebi, a to znači i prema novim investicijama.

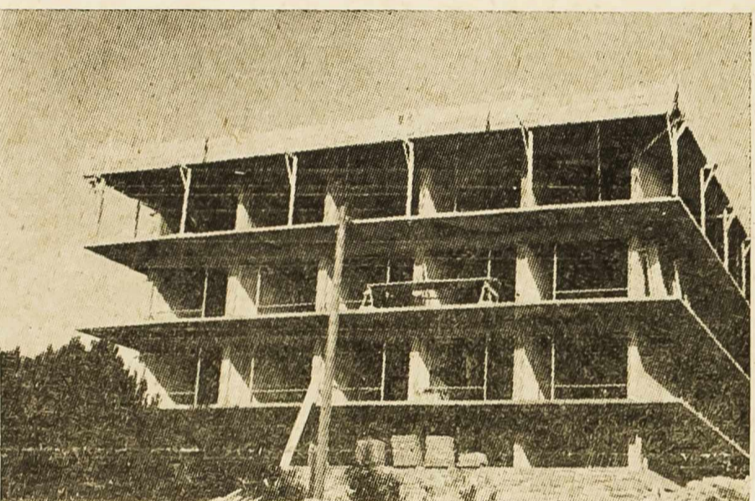
Dovoljno je podsjetiti da se ove godine gužve očekuju i na cestama i u pomorsko-zračnom saobraćaju. Da bi se to izbjeglo, saobraćajni mitšioneri već se pripremaju, a uza se angažiraju brojne studente koji znaju strane jezike. Ove godine očekuje se i dovršetak još 170 benzinskih stanica, što znači da ćemo ih ukupno imati 970. Do ljeta treba da se završi i 20 tisuća novih ležaja u hotelima i dvadesetak tisuća u kućnoj radinosti, dok će se u kampovima dobiti oko 22 tisuće novih mjesta.

Sama činjenica da su u gradnji toga angažirana ogromna sredstva brojnih organizacija i radnih kolektiva, a ne samo onih iz turizma, obavezuje turističke i ugostiteljske radnike

da ove godine realiziraju što veći promet i da pruže najkvalitetnije usluge.

Ali, uspjeh ovogodišnje turističke akcije zavisi od svih Jugoslavena, počevši od onih koji rade na granici, pa do onih na šalterima, u biroima, frizersko-brijajkim radnjama i onih koji čuvaju noćni mir i red u mjestima. Jer, od toga koliko ćemo svi biti domaćini zavisi koliko će u našu zemlju doći gostiju. A njih je u prošloj godini bilo u svijetu oko 115 milijuna. Jesu li onda naši planovi zaista skromni i treba li biti skeptik?

Na kraju, od dvadesetak turističkih mjesta na našoj općini očekuje se da ove godine pokažu daleko više reda, ozbiljnosti i kreativnosti, jer ovoga puta vršimo odlučnu promjenu u našem odnosu prema moru. Sjetimo li se riječi: »Rana i melem vjekovima, more bilo nam je najsretnijom inspiracijom i zlobnom prijetnjom podjednako« — nije teško zaključiti koliko smo uza nj životarili. Ovoga puta treba da od njega živimo!
J. Grbelja

„ADRIATIC 2“ NA VRIJEME

Dok hotel »Adriatic« povremeno prima i grupe »zimskih« gostiju (u njemu sada boravi oko pedesetak profesora za strane jezike iz Zagreba, koji su tu na seminaru) i dok se mnogi posjetitelji preko vikenda sve više zadržavaju u Primoštenu, pod okriljem svježe borove šume izrasta veliki novi hotel »Adriatic 2« koji je prije dvije-tri godine bio samo pretpostavka — za koju su mnogi vjerovali da će to i ostati.

Danas planovi postaju stvarnost. U jedva nešto više od dva mjeseca iznikli su iz kamena paviljoni novog hotela, izdižući se nad zelenilom okolice. Paralelno se od jutra do mraka radi na svim objektima. Dok je jedan gotovo već pod krovom, drugi se ubrzo zidu. Uskoro će početi i podizanje velikog restorana na platou koji je dobiti usjecanjem u kamen duboko pod zemljom, gdje će stajati potrebni uređaji i hladnjače restorana.

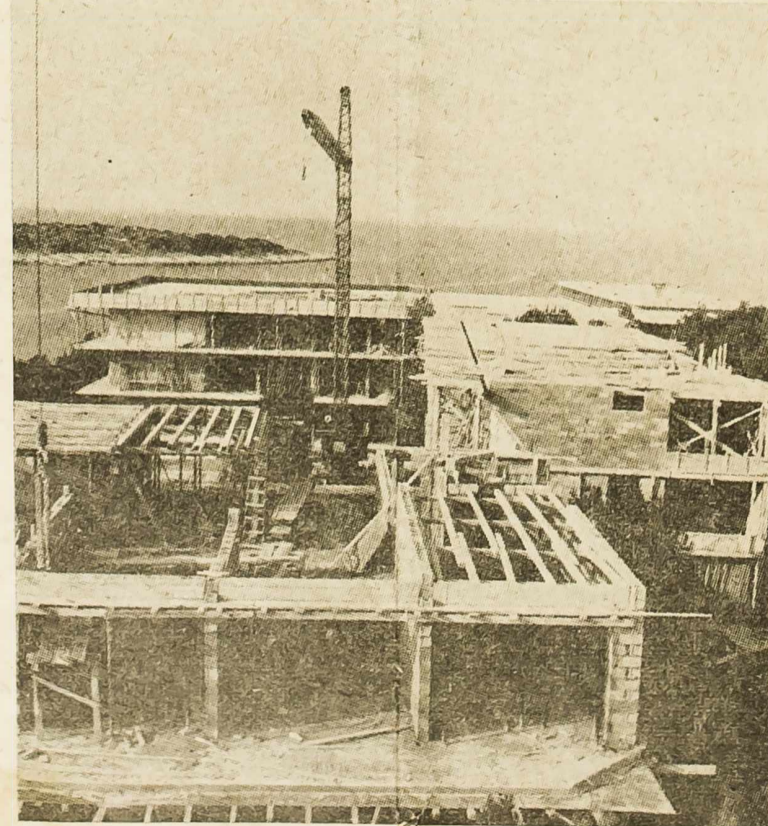
Radove izvodi šibensko poduzeće »Izgradnja«, sa dobrim dijelom svoje mehanizacije. Kako se radovi odvijaju po sistemu koji obećava brzo i solidno napredovanje, nema bojazni da će usred sezone taj predio i dalje biti — samo gradilište. Očekuje se, naime, da će sve biti na vrijeme dovršeno i da će tako 332 ležaja u tri paviljona »A« kategorije, sa restoranom, biti predani na upotrebu gostima. I u aranžmanima za nastupajuću sezonu vodilo se računa o toj činjenici.

Ostaje još mnogo posla. Pored ostalog, treba završiti i put oko šumovitog poluotoka i uređiti plažu na zapadnoj strani. S obzirom na značaj Međuna-

rodne turističke godine, od koje Primošten očekuje mnogo sva će nastojanja biti usmjerena na to da sve bude spremno — na vrijeme! Jer, odlaganja više ne može biti.

Na slici: Na zapadnoj obali poluotoka Raduća u Primoštenu izrastaju novi paviljoni velikog hotela »Adriatic 2«.

Snimio: J. Čelar

TURISTIČKE TEME

VIDJELI LJUDI DA MOGU ZARADITI

10.353 LEŽAJA U KUĆNOJ RADINOSTI

Pružanje usluga smještaja i prehrane u kućnoj radinosti na području naše komune postaje iz godne u godinu sve značajniji faktor turističkog privredovanja. Intenzivnom napretku kućne radinosti, pored izgradnje Jadranske turističke ceste, pridonijelo je ubrzo rješavanje vodoopskrbe. No, valja zabilježiti i to da su sama domaćinstva u otočnom i priobalnom pojasu naše komune uložila znatna financijska sredstva u razvitak kućne radinosti, njezin napredak kao izvrsnu priliku da se dobiju sredstva za život.

Interesantni su podaci koji govore o broju ležaja u kućnoj radinosti i koji svjedoče o naglom bujanju. Na primjer, 1952. godine na području šibenske komune izdavanjem soba bavilo se samo osamdeset domaćinstava, koji su raspolagali sa 165 ležaja. Tri godine kasnije već se 256 domaćinstava uključilo u turističko privredovanje i imali su na raspolaganju 499 ležaja.

Nadalje, 1958. godine učinjen je neobično upadljiv skok: 1.110 domaćinstava »imalo je posla« s gostima, a ukupan broj ležaja popeo se na 3.090 — broj kojim se dvije godine prije ni najveći optimisti i zagovornici turizma u kućnoj radinosti nisu nadali. Godine 1964. domaćinstva na prostoru od Murtera i Pirovca do Rogoznice (bilo ih je 1.452) ponudila su inozemnim i domaćim turistima 3.341 sobu, koje su raspolagale sa 7.407 ležaja! Prošle godine gostima je stajalo na raspolaganju 4.680 soba, sa oko 10.350 ležaja, a kućnom radinosti već se bavilo 1.911 domaćinstava.

Nije naodmet zabilježiti ni to da je u tretiranom razdoblju daleko veći indeks porasta kapaciteta u kućnoj radinosti od ukupnog turističkog prometa. Evo podataka koji o tome govore: ako 1955. godinu kod broja ležaja u kućnoj radinosti označimo sa indeksom 100, onda isti indeks 11 godina kasnije iznosi 2.074. U isto vrijeme indeks porasta turističkog prometa povećan je od 100 na 666. Dakle, kapaciteti u kućnoj radinosti otprilike su se 2,5 puta brže razvijali nego što se razvijao turistički promet.

Koliko se kućna radinost »nametnula« u kompleksu turističkog privredovanja, govori i podatak da ležaji u kućnoj radinosti u ukupnom broju ležaja na području naše komune »učestvuju« sa više od 63 posto. No, uporedu s tim treba konstatirati i to, da su se kapaciteti u kućnoj radinosti, na primjer, u prošloj godini prilično slabo koristili — svega 34 dana. To je, u odnosu prema rezultatima postignutim u 1965. godini — čak šest dana manje.

Zbog čega je tako? Cini se da je do tako slabog korištenja kapaciteta u kućnoj radinosti došlo u prvom redu zbog neor-

ganizirane ponude. Međutim, može se raditi i drukčije. Primjer je za to Primošten, koji organizirano prodaje kapacitete u kućnoj radinosti, i to na taj način da se oni poslovno vežu sa komercijalnim ugostiteljstvom. U tom pravcu ponešto su uradila i turistička društva u Murteru, Tijesnu i Vodicama, ali to još ni izdaleka ne odgovara stvarnim mogućnostima. Na kraju, radi usporedbe, do-

nosimo podatke o broju ležaja u pojedinim ograncima smještajnih kapaciteta. Prošle godine hoteli i pansioni raspolagali su sa 597 ležaja, moteli sa 28, turistička naselja imala su 623 ležaja, komercijalni kampovi 1.400, improvizirani kampovi 1.220 ležaja, odmarališta 1.155, dječja i omladinska ljetovališta 342, a kućna radinost, kako smo već rekli, 10.353! (B)

Velike zarade

Koliki je ukupan novčani efekt rasprodaje ležaja u kućnoj radinosti, nije ni lako ni jednostavno izračunati, jer treba imati u vidu činjenicu da domaćinstva, pored pružanja usluga smještaja i prehrane, prodaju i vlastite poljoprivredne proizvode, a vrše i mnoge druge usluge.

Međutim, stručnjaci su izračunali (na taj način što su broj noćenja pomnožili s prosječnom cijenom smještaja) da su domaćinstva prošle godine od pružanja usluga smještaja dobila 310 milijuna starih dinara. Pribroji li se tome promet pansionskih usluga, koji je ocijenjen na oko 65 milijuna starih dinara, proizlazi da su domaćinstva koja se bave kućnom radinosti ostvarila promet od 375 milijuna starih dinara.

Konkretnije govoreći, to znači da se prosječni godišnji prihod po jednom domaćinstvu kreće oko 200 tisuća starih dinara. To bi, dakle, bio godišnji turistički efekt svakog od onih 1.911 domaćinstava — koji su prošle godine vršili usluge smještaja i prehrane u kućnoj radinosti. Pri tom je neobično iznijeti podatak da cjelokupni katastarski prihod svih poljoprivrednih domaćinstava na području naše komune iznosi oko 730 milijuna starih dinara. A to znači da već sada a da turizam daje stanovnicima naše komune 50 posto od ukupnog iznosa katastarskog prihoda, što nije za potcjenjivanje! (B)

AKO SE PREDVIĐANJA OSTVARE, SIBENSKO PODRUČJE OSTVARIT ĆE 1970. GODINE 730 TISUĆA NOĆENJA

Odakle optimizam ?

Brojke veoma često mogu biti varljive. No, kad je riječ o brojkama koje predskazuju dinamični razvitak turističkog prometa, onda ih ne treba uzimati s previše skepse. Potvrda za to može nam biti prošla godina, kada je uglavnom stvarni broj turista i ostvarenih noćenja redovito prelazio planska očekivanja.

Ljudi koji se bave problematikom šibenskog turizma pretpostavljaju da će naše područje u 1970. godinu startati sa oko 29.500 ležaja. S obzirom na kapacitete s kojima trenutno raspolazemo, to znači da bi se u nepunih pet narednih godina broj ležaja povećao za oko 14 tisuća! Uporedo s tim, predviđa se da će u 1970. godini ležaji u kućnoj radinosti »gutati« samo 47 posto od ukupnog broja tada raspoloživih ležaja.

Shodno prezentiranim podacima sasvim je razumljivo da planeri očekuju i povećanje broja turista. Kakve nam brojke u tom pogledu prezentiraju? Računa se da će šibensko podru-

čje samo u kućnoj radinosti u 1970. godini ostvariti 475 tisuća domaćih noćenja i 255 tisuća inozemnih. Nadalje, predviđa se da će se po ukupnom broju noćenja na vrhu ljestvice svih turističkih mjesta na području šibenske regije naći Vodice, koje će, predviđa se, realizirati oko 195 tisuća noćenja. Na drugom mjestu našao bi se Murter, sa oko 135 tisuća noćenja.

Odakle optimizam? Odatle što se sada godišnje izdaje oko 300 građevinskih dozvola za gradnju obiteljskih kuća izvan šibenika. To znači da se do kraja 1970. godine može podići oko tisuću novih stambenih objekata, sa više od 4.000 ležaja. (B)

Poreske obaveze nisu još potpuno naplaćene

Iako se već dvadesetak dana nalazimo u novoj godini, još uvijek i ma domaćinstava koji nisu izvršili svoje poreske obaveze, odnosno nisu uplatili porez, bilo to iz poljoprivrede, usluga, samostalnih zanimanja ili zgrada. Svoje poreske obaveze uglavnom nisu uplatila domaćinstva u mjestima na otoku Murteru. Prošla godina bila je najteža godina u redovnoj naplati poreza, rekli su nam u odjelu za financije

Skupštine općine Šibenik. Stoga su naplatni organi bili primorani da u više slučajeva pribjegu prisilnoj naplati, i to mahom na području bivše općine Skradin i u selima zagorskog dijela šibenske općine.

Dosad je ubrano 460 milijuna starih dinara, čime je poreška obaveza ispunjena sa 92 posto. Ostalo je nenaplaćeno još oko 8 posto ili u gotovu novcu oko 36 milijuna starih dinara. (I)

